

STENHUGGEREN

medlemsblad
for
JYSK STENKLUB

AMATØRGEOLOGISK FORENING
AARHUS
MEDLEM AF DANSK AMATØRGEOLOGISK UNION

14 årgang nr 2

september 1988

total nr 43

PÅ MESSE I YLÄMÄÄ, FINLAND 3/7-1988

På en drønhed søndag (34° i skyggen) ankom vi - d.v.s. Dolly, Andreas, Eva, Florence og jeg selv - til den udendørs messe i Ylämaa nær den russiske grænse. Her måtte man betale 20 FM (ca. 32 d.kr.) for adgang + P.

Messen holdes på et område, hvor der ligger nogle træhuse, som rummer værksteder og butikker for flere forskellige håndværk bl.a. stenslibning og indfatning. Værkstederne var dog ikke i drift den dag. Der var også et lille museum.

Selve messen var ikke så omfattende, som vi kender dem fra f.eks. Kopperberg i Sverige, men vi fandt da bekendte blandt udstillerne. Der var både norske og svenske stenfolk, men dog flest finske, og selv om Dolly gjorde meget for os som tolk, var det ikke nemt at forsøge at klare byttehandel på det sprog, før end vi fandt Leo (finsk), som nogle af os kendte lidt til i forvejen, dels fra samvær på Långban, dels fra andre messer. Han hjalp - i hvert fald mig - til at få godt bytte for medbragt materiale fra Færøerne hos en ung finne med eget ametystbrud. Han havde dog også andre ting, bl.a. finsk guld, og han ville - og vil - gerne både bytte og handle med danskere, så hvis nogen er interesseret, drejer det sig om:

Jarma & Sirpa Valkama, Jäämerentie 100, 99600 Sodankylä, SF Finland.

forts. side 2.

Da Leo forstod, at vi også var interesserede i en spektrolitplakat, fremskaffede han fluks en ung mand med grønt, karseklippet hår. Han var "noget ved musikken", og han vidste, hvor plakaterne fandtes og sørgede for, at vi fik nogle forærende - vel nok, fordi vi var kommet så langvejs fra.

Vi kunne ikke blive der så længe - kom fra spektrolitmanden og skulle videre til Outokumpu, så vi måtte ret hurtigt af sted igen, men kom derfra med et ret positivt indtryk af en ikke særlig stor og vel mest lokal, godt besøgt messe, som nok - måske mest på grund af afstanden - ikke vil kunne tiltrække noget stort dansk publikum, og det har nok også været et éngangsforetagende for

Inger fra Hovedgård

SOMMERENS FUND i Ylämaa !

Efter finlandsharerernes hjemkomst fra Ylämaa er det sivet ud, at da man var med ejeren af bruddet ude for at hente nogle blå spektrolitter, skete der det, at Andreas også fandt én !

TUR TIL IDAR-OBERSTEIN I KRISTIHIMMELFARTSFERIEN 1988.

En pragtfuld bustur til dette skønne, spændende område i syd-Tyskland har vi netop oplevet. Turens tilrettelægger og leder var Flemming Geil Sørensen fra Ravstedhus i Sønderjylland, samt en flok andre gode kræfter - bl.a. Helen Warnke, Egon Ronge Hansen samt Inger Marie Lunde. At vejrguderne tilmed så på os med milde øjne, var jo ydermere et stort plus.

Turen startede fra Ravstedhus torsdag morgen 12/5 kl 7.00, hvor vi forinden var blevet budt velkommen med morgenkaffe. Der var 48 deltagere i alderen fra 25 til 79 år - alle skønne og positive mennesker. Vores gode chauffør Holger Johannsen sørgede for en fin og god transport frem og tilbage, samt på de u-forglemmelige ture vi havde dernede. Fra Ravstedhus var der medbragt frokost til alle dagene - alt meget lækkeret arrangeret, således at vi kunne gøre holdt når det passede selskabet.

Som start på turen fik alle udleveret en mappe med forskellige oplysninger, såsom oversigtskort for området Idar-Oberstein, orientering om de forskellige håndværk, museer, udstillinger- samt en udredning ang. agatens forekomst, varieteter, industriens udvikling, slibeteknikkens historie, brug af agater samt farvning af samme. Også en nøje planlagt tidstabel for fredag og lørdag, hvor vi helst skulle nå at se så meget som muligt, var vedlagt.

Efter 12 timers kørsel - heldigvis afbrudt af mange små pauser, var vi fremme ved vort hotel Der Sultzejhof i Idar-Oberstein, hvor der var bestilt middag til os. Den første aften var derefter til fri disposition - flere sjove oplevelser kan sikkert refereres fra denne aften.

Næste morgen startedes så på vores første ekskursion - en almen rundtur i Idar Oberstein. Egon, som turen igennem var vores guide, vidste lige netop, hvad der kunne interessere sådan en flok "forstenede" mennesker, men hans speciale var jo også geologi. Fredagens første udflugtsmål var et besøg på Fischbacher Kupferbergwerk - en tur i en nedlagt kobbermine - fantastisk og spændende. Videre rundt på turen besøgte vi et "upoppet" gl. vanddrevet sliberi, hvor en far og søn viste os det gamle håndværk. Som sidste punkt på dagen var vi hos et stenfirma - Homberg og Brusius - hvor de fleste af os ombyttede et ukendt antal kr. og mark til sten, slibeudstyr og færdige smykker.

På hotellet ventede der os en lækker middag (3 retter) for et latterligt beløb af 50 kr. pr. person. Om aftenen kørte vi ud til et stenbrud, hvor enkelte af os fandt agater og andre spændende stenforekomster. Denne aftentur var så inspirerende, at vi besluttede os til at lægge turen der omkring igen næste dag.

De første par timer lørdag formiddag blev brugt på lokale forretninger, såsom

guld- og sølvsmedeudstyr, stentilbehør samt boghandel m. faglitteratur. Derefter tik turen så til ædelstensminen Steinkaulenberg, hvor vi havde en god rundvisning - spændende at se agater, carneol, jaspisforekomster i stor stil i klippevæggene. Frokosten indtog vi ved stenbruddet, hvor vi tilbragte yderligere et par timer. I nærheden af stenbruddet var der en markedsplads med et stort udbud af diverse sten til yderst rimelige priser.

Resten af lørdag eftermiddag opholdt vi os i selve Idar-Oberstein, hvor vi bl.a. så byens spændende kirke - hugget ind i en klippevæg. Ædelstensmuseet var fascinerende med rigelige mængder af såvel rå som færdigslebne ædelsten. Lørdag aften var til fri disposition, hvor en lille gruppe var så heldig at blive lukket ind hos en grossist, og der endevendte vi hans vel nok 50 tons store stendynge i baggården med det resultat, at vi alle vendte hjem adskillige kilo tungere end ved ankomsten.

Turen nærmede sig sin afslutning, for søndag morgen kl 7.30 satte vi kursen nordpå mod Danmark - alle optaget af de mange oplevelser, vi havde haft på de få dage og med håb om at gense Idar Oberstein - gerne på et længere ophold. Tak til vores rejseledere Helen, Egon og Flemming for en god og veltilrettelagt tur.

Holger og Ruth Sandvad

BESØG HOS "LECA", HINGE LØRDAG 18/6-1988.

Den var vist lige ved at gå i vasken den tur, men så lykkedes det alligevel at etablere et mindre og fint selskab på 3 x 2 + 2 personer.

Vejret var fint, og så får man jo altid en god dag ud af det. Jeg var med på det første formidable besøg på stedet og forventede af gode grunde ikke så meget denne gang, men det viste sig, at alle fandt tungspat (= baryt, $BaSO_4$) i den for stedet så karakteristiske form: kugler på størrelser fra bordtennis-til tennis-bolde og med krystaller indeni. Nogle - dem der ledte - fandt også hjætænder. Jeg fik også lidt botanik ud af det, men det er jo irrelevant snak. Een (1) person var ved at synke ned i leret et sted, hvor der var blødt, men vi kom da alle velbeholdne derfra igen.

Der er selvfølgelig stadig et utal af tungspatkonkretioner tilbage i leret, men skal man kunne samle dem nemt op på overfladen, ses det efter 2 besøg klart, at der skal god tid til mellem besøgene, for at de kan nå at regne frem.

Sv. Sønnichsen

SINCE 1943
SEASHHELLS
CORALS

HEDEGAARD

ZOOLOGICAL AND GEOLOGICAL SPECIMENS
IMPORT - EXPORT
STORGADE 71 - DK-8882 FAARVANG - DENMARK
TEL. NATIONAL 06 87 14 00 - INTERNATIONAL + 456 - 87 14 00

SINCE 1943
MINERALUS
FOSSILS

Mineraler - Fossiler - Konkylrier

Vi har et stort og vekslende udvalg af pæne og sjældne mineraler, fossiler og konkylrier. Kom og se vor udstilling i Faarvang (midt mellem Aarhus og Viborg), hverdage 10-16; åbent på andre tidspunkter efter aftale.

Netop hjemkommet: sekundære uran-mineraler fra Zaire (Torbernit, Demesmaekerit, Guilleminit m.fl.); Struvit xx; Wulfenit xx fra Bleiberg; Kratochvilit og Rostit fra Kladno; Robinsonit, Stromeyerit, Koritnigit m.fl. fra CSSR.

Vi har også pæne stykker med: Fluorit xx, Azurit xx, Hessonit xx, Calcit xx, Adamit xx, Sølv, Cassiterit xx, Zircon xx, Svovl xx og meget, meget mere!

Harzen og/eller Hannover stennemesser.

Så er det september og tid for stennemesser. Der er 2 messer i Hannover 17/18-9, og i Harzen er der messe 24/25-9. Harzen-messen ved jeg efter flere års besøg er meget amatørvenlig, og Hannover-messen har jeg da også hørt og læst skulle pege i den retning.

I Harzen kan vi bo billigt, ca. 25-30 DM for et godt værelse med morgenmad. Er man 3-4 i en bil, kan det gøres billigt, men måske er det svært at finde folk, som vil køre?

Interesserede kan kontakte undertegnede.

Leo de Laurent, tlf 06-321383

Hanne Sønnichsen, tlf 06-937113

STENMESSE I SKAGEN d 23/24 juli 1988.

Første danske stenklub startede for over 20 år siden. Og i årenes løb er det blevet til ca. 19 danske klubber. Vendsyssel Stenklub, der er én af de nyere, startede i september 1986. Men efter deres klubblade at dømme mangler de ikke gå-på-mod.

Minsandtten om de ikke, som den første danske klub, prøver med en stenmesse! Det startede med tanken om en messe for egne medlemmer. Men der var andre, der gerne ville være med, og da der bød sig mulighed for en billig hal, gik man i krig med opgaven. Stenklubber og forhandlere blev kontaktet. Men ak, man var helt henne i april-maj, og da havde de fleste klubber sendt de sidste blade ud for vintersæsonen.

Nu siger det sig selv, at alle klubber selvfølgelig ikke kan lave stenmesser. West Gem har jo den fastetablerede, årlige messe i Ry, men steder så langt derfra som Skagen, Bornholm og Als kan da tænkes.

Undertegnede fik et mundtligt tip, bestilte bord, pakkede teltudstyret og drog af mod Skagen. Lidt skeptiske var vi nok, men om ikke andet, så var Skagen da et besøg værd.

Messen blev holdt i en badmintonhal, og der var borde ude ved alle sider. Og i midten havde klubben en meget flot udstillings- og informationsstand, som var meget besøgt. Der var bl.a. mange granitskulpturer, og en af dem var genstand for en publikumskonkurrence. Man skulle give den navn. Af betalende gæster var der lørdag ca. 500, og om søndagen en del flere.

Som amatør sælger var det udmærket. Stensamlere vil jo gerne se nye mineraler ud over de først 200 forskellige. Der er trods alt ca. 3000 mineraler.

Så til jer, der har samlet i mange år, ryd op i jeres dubletter, pak grejet, og bestil et par meter bord til næste år ved samme tid. For vi håber, vi skal til 2. Skagen-messe i 1989. På gensyn !

Sven & Hanne Sønnichsen

STEN PÅ BORDET

Lørdag 8/10: Anker viser et udsnit af pæne Thumbnail-stykker.

Lørdag 12/11: Temadag. Udskårne ting i sten. Kom med dine gode ting. Gammelt og nyt. Skriv gerne seddel med fremstillingsland og ca. år.

Kom med forslag til møderne efter jul !

Hanne Sønnichsen, tlf 06-937113

STUDIEKREDSE

I vinter prøver i en studiekreds på Åby Bibliotek kl 19.30. Det bliver om tirsdagen, hvor vi har lokalet på biblioteket.

Hvad skal vi lave? Tanken er, at det skulle være lidt af hvert og især for de "nye" i faget. Hvis du er interesseret, også selvom du helst vil høre om noget bestemt, mød op første gang 13/9-1988 kl 19.30 på Åby Bibliotek. Så finder vi ud af hvad, hvordan og evt. hvornår.

Jon Svane

FOSSILGRUPPEN forsøger igen i år at gennemføre en STUDIEKREDS OM FOSSILER den sidste tirsdag i måneden på Åby Bibliotek. Start tirsdag 27/9 kl 19.00.

Nærmere oplysninger ved Ella Nielsen, tlf 06-261672 eller

Jytte Hillersborg tlf 06-445198

VÆRKSTEDET I SCT. ANNAGADES SKOLE

Der er åbent igen fra 13/9 for slibning. Tirsdage kl 19.00 og onsdage kl 14.00 og kl 19.00. Søvarbejde foregår på torsdage kl 09.00 - 12.00

HAMBURGTUREN 10/12-1988

Igen i år drager vi til Hamburg på den traditionelle bustur. Tidligt op og tidligt i seng - næste dag. Mange sten rigere - nogle penge fattigere. Første gang, man er der, virker det overvældende. De næste gange er man tilfreds. Sten hist og her og alle vegne. Alle slags, alle farver, alle priser. Sågar byttes der. Vi er nogle stykker, der helst ikke vil undvære turen, om det så kun er for at se. Husk pas og penge.

Jon Svane

PLASTIC-ÆSKER: Jeg kan stadig skaffe gratis plastic-æsker til opbevaring af sten og fossiler. Der er 4 størrelser: 19,5 x 19,5 x 6,5/8/11,5/19 cm m. låg. Skriv en seddel med navn, ønsket antal og størrelse, så medbringer jeg dem til næste klubmøde. Tlf 06-921595 kan også benyttes. Betty Riis Jensen

PROGRAM FOR JYSK STENKLUB Efterår 1988

- Lø 10/9 KLUBMØDE på Åby Bibliotek kl 14.30. Sommerens fund.
- Lø 17/9 TUR til Isen Bjerg i nærheden af Gludsted. Vi starter fra musikhuset kl 09.00 og møder kl 10.15 naturvejleder Jan Kjærgaard, som vil fortælle om hedesletten, istidsaflejringer og israndslinjen. Turen afsluttes i en grusgrav i området. Der kan bl.a. findes vindblæste sten. Tilmelding til Jon Svane. De, der ikke starter fra Århus, kan få nærmere oplysning ved Jon eller Doris.
- Lø 8/10 KLUBMØDE på Åby Bibliotek kl 14.30. 2 film om Bornholm.
- Lø 29/10 LANDSBYTTTEMØDE på Højmeskolen i Odense kl 10.00 - 17.00.
- Lø 12/11 KLUBMØDE på Åby Bibliotek kl 14.30. Foredrag om opaler.
- Lø 10/12 TUR TIL Hamburg-messe.
- Lø 17/12 JULEMØDE på Åby Bibliotek kl 14.30. (bemærk senere dato end normalt).
- Lø 14/1 KLUBMØDE på Åby Bibliotek kl 14.30. Dania - mineraler og fossiler i kridtet, v. Ingemann Schnetler og Jon Svane.

Til møderne medbringes egen proviant. Fra kl 13.00 er der åbent for handel, bytning, stensnak og sten på bordet.

Adresser:

Formand, Jon Svane, Skejbyvej 36, 8240 Risskov	tlf 06-210606
Sekretær, Doris Valgaard, Skolevej 2f, 8250 Egå	06-227304
Blade fra andre klubber bedes sendt til sekretæren.	
Erik Jensen, Plutovej 8, 8270 Højbjerg, medlem af best.	06-149521
Jørgen Borup, Teglgårdsvej 27, 8270 Højbjerg, medlem af best.	06-110041
Kasserer, Ingemann Schnetler, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå	06-467282
Jysk Stenklub, giro 1217380, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå	
Bladfordeling, Hanne Kunde, Sønderborggade 9, 8000 Århus C.	06-112361
Bladproduktion, Eva Rudolf, Janesvej 5, 8220 Brabrand	06-251024
Bladillustration, Dolly Jacobsen, Augustenborggade 19, 8000 Århus C.	06-143461
Bladredaktion, Henry Weinkouff, Marselis Boulevard 30, 8000 Århus C.	06-122724

Indlæg til næste nr skal være redaktionen i hænde senest 7/11-1988.